

Et prolem concipiente effluxit. Per Mariam igitur, tanquam per quoddam medium, vel ipsi Christo D. tanta sanctitas & gratia communicata est. Vide nostrum Toletum in c. 1. Lucae Annotat. 97. Maldonatum ibidem, & Lucerum Canonicum Granatensem in Tractatu de Conceptione B. Virginis, Discursu 2. Et observa, hujus Dominicæ conceptionis sanctitatem à Virgine Matre promanantis designari in sacris litteris per lucis metaphoram. Psal. 109. vers. 3. Tecum principium in die virtutis tuæ, in splendoribus sanctorum, ex utero ante luciferum genui te. Chaldaicè, in splendoribus sanctitatis. Ex Hebræo veritas, in montibus sanctis; vel etiam, in Conceptionibus sanctis: æterna nempe ex Patre sine Matre, & temporali ex Matre sine Patre. Lege dicta in hunc locum supra.

Psal. 109. 3.

In Angelos, & Deum ipsum quodammodo, lumen gloriæ derivatum. S. Petrus Damian. S. Ansel. S. Bernard.

Guaricus.

1027 Quoad gloriæ lumen spectat, in Angelos & Deum ipsum quodammodo ex Maria, & per Mariam, derivatum, sic Ecclesiæ sanctissimi Proceres loquuntur. S. Petrus Damianus in Sermone 3. de Nativitate; Per hanc beatissimam Virginem, beatitudo Angelica sublimitatis augetur. Sanctus Anselmus lib. de Excellent. Virg. c. 8. Omnia, quæ in celo sunt, per glorificationem tuam inestimabiliter decorantur. Et Sanctus Bernardus in Serm. 1. de Assumptione: Virgo gloriosa in celos ascendens supernorum gaudia civium copiosis sine dubio cumulavit augmentis. Et pro Christi gloria sit Guaricus Abbas in Sermone 4. de Assumptione, ubi ita loquentem inducit Filium cum Matre: Communicasti mihi quod homo sum; communicabo tibi quod Deus sum; quia concupivi speciem tuam etiam desiderantius quam tu meam. Nec satis glorificatus videor mihi, donec tu glorificeris.

SECTIO XXXV.

Effecit Virgo Mater per Incarnationis mysterium, ut Christus indeficiens Ecclesiæ lumen, nobis affulgeret.

Hugo.

1028 IN hunc sensum ea Ecclesiastici verba, deficiens: donavit Hugo Cardinalis; Id est, genui Christum, qui est in celis lumen indeficiens. Et rursus de Verbo divino illa eadem verba explicans, sic fatetur: Ego feci in celis, ut oriretur in terra de B. Virgine lumen, id est, Filius, qui dicitur Joan. 8. Ego sum lux mundi; indeficiens secundum Deitatem. Itaque per lumen indeficiens intelligit Christum ex Matre Virgine natum; ipse enim effecit in celis, ut tantum lumen nobis affulgeret profundissimæ immeris caligini. Huic ergo interpretationi splendorem conciliemus ex inspiratis litteris, & Patribus.

Aurora Solis & diei Maria, id est, Mater Christi. S. Petrus Damian.

1029 In primis, aurora solet Dei Genitrix assimilari. Canticorum 6. vers. 9. Job 3. vers. 9. Jure meritò, quia Mater solaris lucis est. Hinc Sanctus Petrus Damianus in Sermone de Assumptione premens illud Psal. 73. vers. 16. Tu fabricatus es auroram & solem, ita egregie: Tu fabricatus es auroram, id est, Virginem Matrem, & solem, solem videlicet justitiæ, qui de Virginali thalamo consurrexit. Nam sicut aurora terminum noctis, & diei principium adesse testatur, sic & Virgo noctem expulit sempiternam, & de die diem de terra suæ Virginitatis exortum terris infudit. Nec minus egregie Eusebius Emisenus in

Oratione de Nativitate Virginis: Felix aurora felicitatis diei nuncia exitit Maria. Talem auroram talis dies, & talem diem talis aurora decuit. Et rectè quidem aurora implesti officium: ipse enim Sol justitiæ de te processurus ortum suum quadam matutina irradiatione præveniens, in te lucis suæ radios transfudit, quibus potestates tenebrarum, quas Eva induxerat, in fugam convertisti, atque ita desideratum cunctis gentibus solem mundo invexisti. Hinc iterum vocaverim illa Davidis verba Psal. 109. ad temporariam Christi generationem ex Matre Virgine spectantia: Ex utero ante luciferum genui te. Aquila vertit: A vulva, ab aurora oriente, sive apparente tibi ros pueritiae tuæ. Eusebius in hunc Psalmum ita observat, fide penes ipsum: Pro eo autem, quod est ex ventre, vel ab utero, Hebraicum ipsum habet, Mariam. Ex Mariæ igitur utero Virginali, quasi Sol ex auroræ sinu, prodiit Christus Dominus verus justitiæ Sol, imò Sole ipso longè purior, & splendidior. Quod probant illa, ante Luciferum genui te. Ut enim nervosè & pulchrè efficit noister Alcazar ibi, Luciferum hic accipi debet pro ipso Sole, qui sæpè Lucifer in sacris litteris appellatur. Job 11. vers. 17. & Isai. 14. vers. 12. & 2. Petri 1. vers. 19. Unde rectè infert, in virtute & splendore componi ibi Christum, & anteponi Soli. Qui quidem ex Maria, quasi ex aurora, genitus prædicatur.

Psal. 109. 3.

Eusebius.

Uterus pro Maria accipitur.

Lucifer pro Sole.

S. Cyrill.

Per Mariam Christus nobis illuxit ut Sol. S. Epiphani.

Philippus Abbas.

Solem namque parit luna novella novum: Quem vel quæ melius si vultis nosse retexam; Christus Sol oritur, luna Maria parit.

Et Rupertus in cap. 8. Amos premens illud, Rupertus: Occidit Sol in meridie, sic effatur: Quis iste Sol, nisi Sol justitiæ Christus, Sol verus & æternus, qui in ista die, in isto tempore, mundum universum illuminavit? Et quando cepit iste dies luminis, nisi quando vivificavit nos oriens ex alto Sol iste, quem miro modo Maria, id est, maris stella peperit. Nox erat, & stella consurgens de Spiritu creatoris sui concepit; cum parvula esset, magnum solem peperit, & exinde est dies luminis. Formosam idcirco B. Virgo lunam calcata luminare noctis minus; tota circumamicta sole apparet, qui diei est luminare majus; ut sic diem magnum efficiat, uti aurora Solem justitiæ enixa.

1031 Hinc spectat illa Sancti Anastasii Sinaitæ existimatio lib. 4. Hexameron, ubi allegoricè explicans ea Dei verba apud Jobum Job 38. 7. cap. 38. vers. 7. Cum me laudarent simul astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei; putat astra matutina, & filios Dei, esse ipsos Angelos, qui quarto die Deum laudarunt, non solum propter creationem solis, lunæ, & stellarum, sed propter mysterium Incarnationis in solis fabricatione designatum. Hæc illius verba: Hymnis Deum celebrarunt, & quam Sinaita.

In Solis fabrica mysterium lucis rationis præsignium, & ab Angelis celebratum.

ob rem? quoniam facta sunt astra? non certe propterea, sed cum vidissent solem è terra recurrentem, in mysterio didicerunt, quæ extremis temporibus futura erat, Christi Incarnationem, & è terra assumptionem. Et ideo cum vidissent eum ex S. Virgine tanquam ex abyssu exortum, statim exclamarunt, dicentes: Gloria in excelsis Deo &c. Christum itaque, tanquam solem, ex Matre Virgine uti ex abyssu exortum ait. Et quidem, ut constat ex ipso Anastasio, Sol conditus à Deo & quarta die ex luce illi primi diei opere, expansa, ac dispersa (ut ipse ait) per totam universitatem, in aqua scilicet. Unde ex abyssu lucis primigeniæ conditus Sol dicens est. Cùmque ex Patribus supra relatis constet, in primigenia illa luce præfiguratam immaculatam Deiparam in suo conceptu totam luminosam; in ea Solis productione ex primigenia luce, bellissimè præfigurata est Christi Incarnatio, qui verus extat justitiæ Sol, & ejus Mater verè solaris lucis Mater, amicta Sole. Apocalyp. 12. Ubi Cælius Pannonius; Tunc amicta Sole fuit, quando virtus Altissimi eam obumbravit, illumque intra uterum concepit. Nam, uti egregie loquitur Sanctus Proclus in Oratione 2. de Incarnatione; ex utero proflittere radii, Incarnatus Sol è matrice erupit. Hinc ille nascentis Pueri Jesu Solaris splendor, de quo supra.

Maria solaris lucis Mater. Pannon.

Amicta sole in Incarnatione. Proclus.

Solis metaphora, suos radios in terram demittentis explicatur Dei demissio per Incarnationem.

S. Chryso.

1032 Et ut multis parcam, observo in primis, hæc Solaris luminis metaphora rectè explicari divini Verbi in terras demissionem, & in nos bonorum suorum effusionem, atque erga humanum genus benignitatem, suavitatem, & charitatem; quæ omnia accepta referre debemus Beatæ Virgini, tanti Solis auroræ, tantique luminis Genitrici, quæ fecit ut oriretur nobis hoc lumen indeficiens. Chrysolomum audi in Homil. 9. ad Populum Antiochenum, ubi inter solem & ignem id ponit discriminis, quod rem nostram mirè elucidat: Ignis natura (inquit ille) alta petit, & in sublime semper salit, & à natura ut exiliat, habet: & si infinita cogant, & urgeant, ad inferiora deferri poterit. In sole verò totum contrarium Deus fecit; ipsius enim radios ad terram convertit, & lucem fecit inferius vergere, tantum non dicens ipsi per statum, inferius prospice, & hominibus luce: propter illos enim factus es. Et lucerna quidem flamma hoc pati non potest, sed verò tam magnum, & admirabile ad inferiora vergit, & ad terram respicit. Verè ut Sol justitiæ Christus ex Mariana aurora exortus, cum suis benignitatis radios, non in cælum, ut Angelos redimeret, & apprehenderet; sed in terram, ut homines redimat & semen Abrahamæ apprehendat, convertit, & lucem suam facit inferius vergere. Totus quidem in hominum usus expensus est; inferius prospicit, & nobis lucet: propter nos enim factus est homo, & hominis filius.

Maria Christum concipiendo, & pariendo, Virgo permansit, quia Solis Mater. S. August.

1033 Deinde observa, eà solaris lucis metaphora splendide declarari involatam Deiparæ Virginitatem tum in Incarnatione divini Verbi, tum in ejus partu. Accipe ex multis nonnulla Patrum testimonia. Sanctus Augustinus in Sermone 17. de Nativitate Christi: Cùm servilem casam per ostium fidei speratus quondam Dominator intraret rubuit, involata Virginitas; nec pessulum pudoris infregit, quia in sacris visceribus radius æternæ claritatis effulsit. Inde probat Sanctus Doctor involatam P. Ildeph. de Flores in Eccles.

Mariæ Virginitatem in Christi Conceptione, & natali, quia filius instar solaris lucis exitit conceptus & natus; Mater verò solem hanc lucem excepit, & emisit, ad instar vitri, seu crystalli perlucidæ, quæ fulgentissimis Solis radiis non deturpatur, sed illustratur magis. Unde Sanctus Petrus Damianus in Opusculo 1. de S. Petrus Fide Catholica: Specular non frangit radius Solis, & integritatem Virginitatis conservare non potuit omnipotentia Redemptoris?

1034 Consonat Sanctus Gregorius Nyssenus de Vita Moysis, expendens rubi Mosaiici succenti & non abstumpti miraculum Exod. 3. A Virgine, inquit, Deitatis lux assumpta carne illuxit hominibus, eamque omnino incorruptam servavit, Virginitatis viriditate nullo pacto mutata. Et in Sermone de Christi Nativitate: Ut enim ille frutex incendit ignem, & non crematur; itidem Virgo & lumen parit, & non corrumpitur pariendo. Hinc spectat portata illa orientalis, de qua apud Ezech. 44. 2. Porta hæc clausa erit, non aperietur, & vir non transibit per eam: quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam, eritque clausa principi. Multi enim Ecclesiæ Patres hoc utuntur vaticinio pro Deiparæ perpetua Virginitate. Illud hinc urgeo, appellari hanc portam Orientalem, quia ad orientem respiciebat, & per illam lux solaris templo affulgebat. Rem illustrat, inter alios, Hefichius Presbyter Jerosolymit. in Sermone de Laudibus Virginis: Porta in oriente sita, quia lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, ex utero tuo processit, velut è quodam thalamo regio.

Rubi Mosaiici Virgo Maria.

Ezech. 44. vers. 2.

Porta Ecclesiæ orientalis, solaris, Deiparæ.

Hefichius.

Moralis illustratio.

SECTIO XXXVI.

Nescit à bona lingua aliquid proficisci, quod alios obscurer, sed quod illuminet universos.

1035 E Cce tibi ubi primum Dei lingua insonasse dicitur; Ego ex ore Altissimi prodivi; uti vox, uti verbum, uti sermo Paternus; lux illud in celis creatur, & ibi persistat in solis, & stellarum vehiculo; ut caliginem expellat, & universa illuminet: Ego feci in celis, ut oriretur lumen indeficiens. Nescit enim à bono ore, bonaque lingua aliquid proficisci alios obscurans; sed quod lucidum extet omnes illustrans. Audiamus primam Dei vocem mundum fabricantis. Genes. 1. vers. 3. Dixitque Deus: Fiat lux, & facta est lux. Creaverat Deus cælum, & terram, & cum terra aquæ elementum, nec tamen dicitur Dei lingua tunc insonasse; non enim dixit, Fiat cælum & terra, sed Creavit Deus cælum & terram. Cur, quæso, quando cælum & terra creatur, non dicitur tunc Dei lingua primum personuisse? Sanè cùm Deus cælum, & terram creavit, omnia erant caliginè plena: & tenebra erant super faciem abyssi. Ne autem videretur Deus verbum protulisse, à quo cælum & terra obscura apparerent, tacet quoadusque lux producat, quæ omnia illuminet. Ubi primum Dei vox auditur, lumina offunduntur ad rerum omnium illuminationem & decorem, omni amandata caligine. Rectè Sanctus Ambrosius lib. 1. Hexæm. cap. 9. Unde Dei vox in Scriptura divina debuit inchoare, Z

Dei vox à luce in hanc vit, omnia illuminante, neminem obsecrante.

S. Ambros.